

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

«TƏSDİQ EDİRƏM»

Tədrisin təşkili və təlim

texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:

dos. Zaur Məmmədov

"14" 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050118 - Təhsildə sosial psixoloji xidmət

Fakültə: Filologiya və İbtidai Təhsil

Kafedra: Riyaziyyat və informatika

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Təhsildə İKT (LDU Riyaziyyat və İnformatika kafedrası 2022)

Kodu: İPF-B03

Tədris ili: II (2024/2025)

Semestr: IV

Tədris yükü: Auditoriya saati - 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat laboratoriya)

Tədris forması: Öyanı

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

Auditoriya N: 304

Saat: ___ gün, ___ saat

Məsləhət günləri və saati: ___ gün, saat ___.

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: baş müəllim Ənvər Xandadaş oğlu Şahqubadbəyli.

E-mail ünvanı: anvar191161@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhər, Z.Tağıyev küçəsi 118 LDU-nin 3 saylı tədris korpusu

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyat

LDU Elmi Kitabxanasında olan müvafiq ədəbiyyatların siyahısı

1. R.Hümbətəliyev, A.Quliyev, Ç.Həmzəyev, K.Qasımova, A.Sadiqov.: İnformatika və təhsildə İKT, "Elm və təhsil", Bakı-2018
2. Z.Tağıyeva, S.Cəbrayılzadə, X.Əliyeva: İnformatikanın nəzəri əsasları, Bakı, 2017.
3. Ə.Pələngov, X.Novruzova: Microsoft Teams programında işləmək qaydaları, "Elm və təhsil", Bakı, 2020.
4. Z.Tağıyeva, S.Cəbrayılzadə: Kompüter şəbəkələri. İnternet. Multimedia texnologiyaları, Bakı, 2017
5. Kərimov S., Həbibullayev B., İbrahimzadə T.: İnformatika (Dərs vəsaiti). Bakı, 2002.
6. Z.T.Məhərrəmov: Verilənlər bazası (MS Access2010, Delphi), Bakı, 2015.
7. B.Abbasov: Microsoft Access Verilənlər Bazasının İdarəetmə Sistemləri, ADPU-nun mətbəəsi, Bakı, 2009.

Əlavə ədəbiyyat

1. Александр Федоров: Применение ИКТ в образовании. Изд.ВНУ, Киев, 2006.
2. Д.Д. Рубашкин, И.Н.Кондратьева: Работа учителя в компьютерном классе. Москва, Изд. Бинум, 2009.
3. Андреев А.А., Солдаткин В.И.: Дистанционное обучение: сущность, технология, образование. Москва, Изд.МЭСИ, 2003.
4. Е. Н. Пасхин Автоматизированные системы обучения: [Учеб. пособие]: Москва, Изд. МГУ, 1987, 55с. ил.
5. Ənvər Şahqubadbəyli: Təhsildə İKT (mühazirə mətnləri).
6. İnternet resursları

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisinə "İnformatika və təhsildə İKT" ilə başlanılır.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Təhsildə İKT tədris kursu Riyaziyyat və informatika kafedrası nəzdində Riyaziyyat ixtisası üzrə ixtisasların tədris planı çərçivəsində işlənmişdir. Tədris planına uyğun olaraq, bu kurs bakalavr tələbələrini üçün müstəqil fənn kimi tədris olunur. Kursun tədrisi təhsil müddətinin IV semestrində 60saat (30s. müəhazirə, 15s. Seminar, 15s. laboratoriya) nəzərdə tutulur.

Bu gün informasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) sahəsi dinamik inkişafın ən önəmli amili kimi çıxış edir və dövlətlərin siyasi, iqtisadi və sosial fəaliyyətinə aktiv təsir edərək iqtisadiyyatın və ictimai münasibətlərin qloballaşmasına təkan verir.

Qloballaşan dünyada təhsil sisteminin informasiya cəmiyyətinin tələblərinə uyğunlaşdırılması və bu məqsədlə informasiya cəmiyyətində təhsilin modernləşdirilməsi məsələlərinin həlli təhsildə İKT-dən geniş və səmərəli istifadə olunmasını tələb edir.

Dünya iqtisadiyyatı daha çox bilik yönümlü iqtisadiyyat olduğundan ölkələrin təhsil sistemləri də məhz bu tələbləri ödəməyə məhkumdur. Bu amil inkişaf etmiş ölkələri təhsilin informasiyalaşdırılması istiqamətində sistemli şəkildə bir neçə mərhələ islahatlar keçirməyə vadar etmişdir.

Təhsildə İKT kursu bir sıra məsələlərə (təhsildə idarəetmə, İKT infrastrukturunu, kadr məsələləri, elektron sənəd dövriyyəsi, distant təhsil, Elektron təhsil sistemləri və s.) – təhsilin bütün mərhələlərində İKT-nin səmərəli tətbiqinə dair metod və vasitələrin öyrədilməsinə həsr olunacaqdır.

Kursun əsas məqsədi təhsil sisteminə İKT-nin tətbiqi ilə bağlı əsas prinsiplərin və onların inkişaf yollarının göstərilməsi və bu sahədə əsas məqsəd və vəzifələrin, fəaliyyət istiqamətlərinin, tətbiq olunmalı metod və mexanizmlərin öyrədilməsidir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa, onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq, fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar bilər.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D

5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Mühazirə mövzularının saatlar üzrə bölgüsü – 30 saat

Nö	Mövzuların adı	Saat
1.	Giriş. İnformatika elmi və onun əsas anlayışları. - İnformasiya, onun növləri və xassələri. - İnformasiya prosesləri və texnologiyaları. - Fayl və qovluq anlayışları. İnformasiyanın ölçü vahidləri. - Say sistemləri və onların növləri. Say sistemləri üzərində əməllər.	2
2.	İnformatika elminin tərkib hissələri. - Kompüterlər, onların yaranma və inkişaf tarixi. Kompüterlərin təsnifatı. - Kompüterlərin aparat təminatı (Hard Ware). - Kompüterlərin proqram təminatı (Soft Ware).	2
3.	Kompüterlərin sistem proqram təminatı. - Əməliyyat sistemləri və onların təsnifatı. - Antivirus (xidmətçi) proqramları və onların növləri. - Tətbiqi proqramlar. Instrumental proqramlar və onların təsnifatı. Translyatorlar.	4
4.	Alqoritmləşdirmə və proqramlaşdırma nəzəriyyəsi (Brain Ware). - Alqoritmlər, onların təsvir üsulları və xassələri. - Xətti və budaqlanan alqoritmlər. - Dövrü alqoritmlər. - Alqoritmlərin kompüterləşdirilməsi. Proqramlaşdırma.	2
5.	MS Windows əməliyyat sistemi. - MS Windows əməliyyat sisteminin ümumi interfeysi və onu təşkil edən əsas elementlər. - MS Windows əməliyyat sistemində fayl və qovluqlarla işin təşkili. Fayl sistemləri. - MS Windows əməliyyatlar sisteminin əlavələri və onların təyinatı. - MS Windows əməliyyat sisteminin idarəetmə paneli və onun əsas elementləri.	2
6.	MS Office tətbiqi proqram paketi və onun komponentləri. - MS Word mətn redaktoru. - MS Excell cədvəl prosessoru. - MS Power Point elektron təqdimat proqramı. - MS Publisher dizayn proqramı. - MS Outlook informasiya mübadilə proqramı.	2
7.	Verilənlər Bazasının İdarəetmə sistemi - Verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri, onların növləri və yaradılmasına qoyulan tələblər. - Relyasiyalı Verilənlər Bazası və onların əsas xüsusiyyətləri. - MS Access VBS, onun ümumi interfeysi, fayl menyusu və alətlər paneli.	2
8.	Kompüter qrafikasının əsasları. - Kompüter qrafikasının növləri və xüsusiyyətləri - Qrafik redaktorlar və onların təsnifatı.	2

9.	Kompüter şəbəkələri və şəbəkədə tədrisin təşkili. - Kompüter şəbəkələri, onların növləri və topologiyaları. - Distant təhsil texnologiyası və onlayn təhsil platformaları. - Onlayn təhsil texnologiyaları və onların təsnifatı. Tədrisin təşkilində Veb 2.0 və Google alətləri.	2
10.	İKT və onun təhsilə tətbiqində əsas məqsədlər, vəzifələr və istiqamətlər. - İnformasiya cəmiyyəti və onun yaranmasında İKT-nin rolu. - İKT-nin təhsilə tətbiqində əsas məqsədlər və vəzifələr. - İKT-nin təhsilə tətbiq istiqamətləri.	2
11.	Təhsil yönümlü proqram təminatı. Elektron və multimedia tədris vasitələri və onların təsnifatı - Təhsildə istifadə edilən İKT-nin aparat təminatı və onların xüsusiyyətləri. - Təhsil yönümlü kompyuter proqramları, onların təsnifatı, yaradılmasına və tətbiqinə qoyulan tələblər. - Elektron və multimedia tədris vasitələrinin təsnifatı və hazırlanmasına qoyulan tələblər - Elektron və multimedia tədris vasitələrindən istifadənin metod və prinsipləri. - Təhsil yönümlü elektron vasitələrin təsnifatı.	4
12.	Elektron Təhsil Sistemləri. - Elektron Təhsil Sistemləri, onların xüsusiyyətləri, yaradılmasına və tətbiqinə qoyulan tələblər. - Elektron Təhsil Sistemlərinin kompleks alt sistemləri və onların təyinatı.	2
13.	Süni intellekt, intellektual və ekspert təlim sistemləri. - Süni intellekt. Bilik anlayışı, onun xüsusiyyətləri, təsviri və təsnifatı. - İntellektual təlim sistemləri. - Ekspert təlim sistemləri, onların işlənmə texnologiyası və arxitekturası.	2
Cəmi:		30

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

- təhsildə istifadə olunan İKT avadanlığında praktik iş,
- təhsil yönümlü proqram vəsaitlərindən istifadə,
- kompüter şəbəkələrində tədrisin praktik təşkili,
- şəbəkədə audio-video konfransların təşkili,
- proqramlaşdırma sistemlərində təhsil yönümlü əlavələrin hazırlanması,
- təhsildə elektron sənəd dövriyyəsinin aparılması,
- distant təhsil texnologiyasının mənimsənilməsi və tətbiqi, vərdişlərinin tələbələrə mənimsədilməsi.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- İKT-nin tədrisə tətbiqi ilə bağlı qanunların və metodların məntiqini öyrənmək;
 - İKT-nin tədrisin idarə edilməsində əsas vasitələrdən biri kimi xüsusiyyətlərinin dərk edilib öyrənilməsi;
 - İKT-nin tədrisə tətbiqinin ümumi əsaslarının tədqiqatını aparmaq;
- Öyrənən tanış olur:
- İKT-nin tədrisə tətbiqində məqsəd və vəzifələrlə;
 - İKT-nin tədrisə tətbiqinin əlamət və prinsipləri ilə;
 - İKT-nin tədrisə tətbiqi vəziyyətinin və bu prosesin inkişaf templəri və qanunauyğunluqlarının öyrənilməsi və qiymətləndirilməsi ilə.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvium sualları:

I. Kollokvium üzrə suallar:

1. İnformatika elmi, onun predmeti, əsas anlayışları və tərkib hissələri.
2. Fayl və qovluq anlayışları. İnformasiyanın ölçü vahidləri.
3. Say sistemləri və onların növləri. Say sistemləri üzərində əməllər.

4. Kompüterlər, onların yaranma və inkişaf tarixi. Kompüterlərin təsnifatı.
5. Kompüterlərin aparat təminatı (Hard Ware).
6. Kompüterlərin proqram təminatı (Soft Ware).
7. Sistem proqram təminatı. Əməliyyat sistemləri və onların təsnifatı.
8. Tətbiqi proqramlar və onların növləri.
9. Xidmətçi proqramlar və onların növləri.
10. Instrumental proqramlar və onların təsnifatı. Translyatorlar.

II. Kollokvium üzrə suallar:

1. Alqoritmlər, onların təsvir üsulları, xassələri və növləri.
2. Alqoritmlərin kompüterləşdirilməsi. Proqramlaşdırma.
3. Microsoft Windows 10 əməliyyat sistemi onun xarakteristikaları, əsas komponentləri və funksiyaları.
4. MS Windows 10 əməliyyat sistemin idarəetmə paneli və standart proqramları.
5. MS Office tətbiqi proqram paketi və onun komponentləri.
6. Verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri, onların növləri və yaradılmasına qoyulan tələblər.
7. Relyasiyalı verilənlər bazası və onların əsas xüsusiyyətləri. MS Access VBİS.
8. MS Access VBİS-in fayl menyusu, alətlər paneli və əsas obyektləri.
9. Kompüter qrafikasının əsasları. Qrafik redaktorlar və onların təsnifatı.
10. Kompüter şəbəkələri, onların növləri və topologiyaları.

XV. İmtahan sualları:

1. İnformatika elmi və onun əsas anlayışları.
2. İnformasiya, onun təsvir üsulları və ölçü vahidləri. Fayl və qovluq anlayışı.
3. Say sistemləri və onların növləri. Say sistemləri üzərində əməllər.
4. Kompüterlər, onların yaranma və inkişaf tarixi. Kompüterlərin təsnifatı.
5. Kompüterlər, onların aparat təminatı və arxitekturası (Hard Ware).
6. Kompüterlərin sistem proqram təminatı (Soft Ware).
7. Sistem proqramları. Əməliyyat sistemləri və onların təsnifatı.
8. Tətbiqi proqramlar. Instrumental proqramlar və onların təsnifatı. Translyatorlar.
9. Alqoritmlər, onların təsvir üsulları, xassələri və növləri (Brean Ware).
10. MS Windows əməliyyat sisteminin ümumi interfeysi və onun təşkil edən əsas elementlər.
11. MS Windows əməliyyat sistemində fayl və qovluqlarla işin təşkili. İdarəetmə paneli və onun əsas elementləri.
12. MS Office tətbiqi proqram paketinin komponentləri və onların təhsil əhəmiyyəti.
13. Verilənlər Bazasının idarəetmə sistemi, onların növləri və yaradılmasına qoyulan tələblər.
14. Kompüter qrafikasının əsasları.
15. Qrafik redaktorlar və onların təsnifatı.
16. Kompüter şəbəkələri, onların növləri və topologiyaları.
17. Onlayn təhsil və konfrans platformaları, onların təsnifatı və xüsusiyyətləri.
18. Veb 2.0 və Google alətləri və tədrisin təşkilində onlardan istifadə.
19. İnformasiya cəmiyyəti və onun yaranmasında İKT-nin rolu.
20. İKT-nin təhsilə tətbiqində əsas məqsədlər və vəzifələr.
21. İKT-nin təhsilə tətbiq istiqamətləri.
22. Təhsildə istifadə edilən İKT-nin aparat təminatı və onların xüsusiyyətləri.
23. Elektron və multimedia tədris vasitələrinin təsnifatı və hazırlanmasına qoyulan tələblər.
24. Elektron və multimedia tədris vasitələrindən istifadənin metod və prinsipləri.
25. Elektron Təhsil Sistemləri, onların xüsusiyyətləri və yaradılması prinsipləri.
26. Elektron Təhsil Sistemlərinə keçid mərhələləri və onların tətbiqinə qoyulan əsas tələblər.
27. Elektron Təhsil Sistemlərinin kompleks alt sistemləri və onların təyinatı.
28. Elektron Təhsil Sistemlərinin kompleks alt sistemləri və onların təyinatı.
29. Süni intellekt. Bilik anlayışı, onun xüsusiyyətləri, təsviri və təsnifatı.
30. Süni intellekt. İntellektual və Ekspert təlim sistemləri.

“Təhsildə İKT” fənninin sillabusu “050118–“Təhsildə sosial psixoloji xidmət” ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus Riyaziyyat və informatika kafedrasının **16 yanvar 2025-ci il** tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (**protokol № 06**).

Fənn müəllimi:

b.m.Ənvər Şahqubadbəyli

Kafedra müdiri:

dos.Nahid Paşayev